

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

“แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ภาคตะวันตก
เพื่อรองรับเศรษฐกิจพิเศษทวาย”

Guides to the Tourism Management and Environmental Conservation in
Western Part of Thailand Towards the Capability of Dawei Special
Economic Zone

โดย

รองศาสตราจารย์สยาม อรุณศรีมรกต และคณะ

มกราคม 2558

บทคัดย่อ

แผนงาน “แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวและการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ภาคตะวันตก เพื่อรองรับเศรษฐกิจพิเศษทวาย” ประกอบด้วย 2 โครงการวิจัยย่อย ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลกระทบทางสังคมสุขภาวะ และสิ่งแวดล้อม ในพื้นที่ 4 จังหวัดภาคตะวันตก เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษทวายและเสนอมาตรการเชิงนโยบายเพื่อป้องกันและลดผลกระทบทั้งสามด้าน โดยการประเมินผลกระทบทางสังคมและสุขภาพ ใช้เทคนิคเดลฟาย (Delphi Technigue) สัมภาษณ์และทำแบบสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านสังคมวัฒนธรรม เศรษฐกิจ และสาธารณสุขในขณะที่ยังประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิด้านสิ่งแวดล้อมและการออกภาคสนามเพื่อสำรวจและเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์ แล้วจึงประเมินความต้องการและความสามารถในการรองรับด้านการท่องเที่ยว และใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยทั้ง 2 โครงการย่อยร่วมกันจัดเวทีการประชุมแสดงความคิดเห็นกลุ่มย่อย (Focus group) จากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ข้อมูลประเด็นผลกระทบและมาตรการลดผลกระทบที่ครบถ้วนสมบูรณ์ ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่ 4 จังหวัดเหมาะสมต่อการท่องเที่ยวเนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายทั้งธรรมชาติ ทางทะเล ภูเขา ประวัติศาสตร์ ศิลปะและวัฒนธรรม แต่การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะลดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบต่อชุมชน ผลกระทบที่พึงประสงค์ที่ชัดเจนที่สุด คือ ในด้านเศรษฐกิจ ทั้งการเป็นเจ้าของกิจการและถูกจ้างงาน การลงทุนด้านการท่องเที่ยว โรงแรมที่พัก ร้านอาหาร และอาจส่งผลทางลบด้วยเช่นกัน เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต วัฒนธรรมดั้งเดิม เปลี่ยนแปลงค่านิยมลอกเลียนแบบพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ปัญหาด้านสุขภาวะ ยาเสพติด และสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและบรรเทาผลกระทบเหล่านี้ ทั้งในระดับภาครัฐ ระดับจังหวัด และระดับท้องถิ่น ผู้ประกอบการและประชาชน ต้องมีส่วนร่วมจัดระบบและกลไกเพื่อป้องกันและลดผลกระทบที่ไม่พึงประสงค์ ร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลด้านสังคม สุขภาพ สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยว เพื่อจัดทำแผนการรองรับการเปลี่ยนแปลงจากการจัดการท่องเที่ยวในอนาคต รวมทั้งควรจัดตั้งภาคีในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้เป็นไปในเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวที่สามารถควบคุมป้องกันผลกระทบทางสังคมและสุขภาพ ควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในพื้นที่ 4 จังหวัด ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ผลกระทบทางสังคม ผลกระทบด้านสุขภาวะ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดการการท่องเที่ยวเขตเศรษฐกิจพิเศษทวาย

ABSTRACT

The research project plan of “Tourism Management and Environmental Conservation of Western Part of Thailand in order to serve Dawei Special Economic Zone(DSEZ)” comprises of two sub-projects. The objectives are to evaluate the impacts of social, health and environment of 4 western provinces as well as to develop and connect with the DSEZ.

The study aims to propose the possible policy to prevent and reduce the aforementioned impacts by using both Delphi technique to interview focus group and use questionnaire to gather data from experts in the field of social, culture, economic and health while evaluating the environmental impacts using both primary and secondary data as well as collecting samples for analysis at the same time. The evaluation of tourism need and carrying capacity of tourism are also conducted and finally, qualitative method is used to interview focus group of stakeholders in both sub-projects projects to ascertain information on impacts as well as prevention and deduction of negative impacts.

The results showed that 4 western provinces are suitable for tourism destination development due to natural diversity, agriculture, history, arts and culture. However the development also has both positive and negative impacts to communities. The positive impacts are most obvious in the economy, both the owners of the business and employees, investment in tourism, hotel and restaurant businesses. It may also result in negative impacts on lifestyle changes, tradition, and culture, changing values, imitating the behavior of tourists, health issues, drug and environment. In order to prevent and mitigate these effects: the government, regional, provincial and local administrator, entrepreneur as well as the public must participate in initiating system and mechanism to prevent and reduce adverse impacts together with agencies responsible for social care, health, environment and tourism. Planning must be initiated to prevent future change in tourism together with establishing of network to promote tourism as well as conserve natural resources. The effective development of tourism encompasses the prevention and controls the effects of social and health as well as environmental conservation in 4 provinces.

Keywords: Social impact, Health impact, Environmental conservation, Tourism management, Dawei Special Economic Zone (DSEZ)